

DA

DA

DA

EUROPA-KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 14.12.2010
KOM(2010) 790 endelig

2010/0384 (NLE)

Forslag til

RÅDETS AFGØRELSE

**om bemyndigelse til et forstærket samarbejde om indførelse af en fælles
patentbeskyttelse**

BEGRUNDELSE

1. INDLEDNING

Den 1. august 2000 vedtog Kommissionen et forslag til Rådets forordning om et fællesskabspatent¹. Kommissionen foreslog, at der blev indført et EF-enhedspatent, som skulle eksistere side om side med de nationale patenter, der meddeles af medlemsstaternes nationale patentmyndigheder, og de europæiske patenter, der meddeles af Den Europæiske Patentmyndighed (EPM) i overensstemmelse med den europæiske patentkonvention (EPK). Eftersom der allerede i 1970'erne blev oprettet et velfungerende centralt patentsystem i Europa i henhold til EPK, var det tanken, at EF-patentet også skulle meddeles af EPM. Patentsystemets brugere ville frit kunne vælge den type patentbeskyttelse, de fandt mest hensigtsmæssig.

Hensigten med Kommissionens forslag var at indføre et EF-patent, der var attraktivt for brugerne af patentsystemet i Europa, navnlig ved at foreslå forenklede og omkostningseffektive oversættelsesordninger. Kommissionen foreslog bl.a., at EF-patentet skulle gælde i hele EU, når det først var meddelt af EPM på et af de officielle EPM-sprog (engelsk, fransk eller tysk) og offentliggjort på dette sprog sammen med en oversættelse af patentkravene til de andre to officielle EPM-sprog.

Forslaget blev drøftet indgående på Rådets samlinger, men der blev ikke opnået den nødvendige enstemmighed. Den 26. november 2001 blev det konkluderet, at det som følge af de forskellige aspekter ved EF-patentprojektet, "navnlig (...) sprogordningen", "trods de udfoldede anstrengelser (...) ikke (var) muligt at nå til enighed på denne samling i Rådet"². Den 20. december 2001 foreslog det belgiske formandskab et kompromis om oversættelsesordninger, som det heller ikke lykkedes at få alle medlemsstater til at bakke op om³.

Den 3. marts 2003 vedtog Rådet en fælles politisk linje vedrørende EF-patentet. Det hed heri, at patenthaveren skulle indgive oversættelser af kravene til alle officielle EU-sprog⁴. En sådan ordning ville have været langt dyrere for patenthaverne end Kommissionens oprindelige forslag og medført praktiske vanskeligheder med at levere et stort antal oversættelser på meget kort tid. Den blev derfor afvist af alle patentsystemets brugere som værende for dyr og for risikofyldt.

På samlingerne den 28. november 2003⁵ og den 11. marts 2004⁶ konkluderede Rådet efterfølgende, at det på grund af oversættelsesspørgsmålet ikke var muligt at nå til politisk

¹ Forslag til Rådets forordning om EF-patenter – KOM(2000) 412 af 1.8.2000.

² Pressemeddelelse nr. 14400/01 af 26.11.2001 om den 2389. samling i Rådet (det indre marked, forbrugerpolitik og turisme).

³ Pressemeddelelse nr. 15489/01 af 20.12.2001 om den 2403. samling i Rådet (det indre marked, forbrugerpolitik og turisme).

⁴ Der fremgik følgende af punkt 2.3 i den fælles politiske linje: "ansøgeren skal, når patentet meddeles, indgive en oversættelse af alle krav til alle officielle fællesskabssprog, medmindre en medlemsstat giver afkald på at få kravene oversat til sit officielle sprog. Oversættelserne indleveres til EPM, og udgifterne afholdes af ansøgeren", jf. rådsdokument 6874/03.

⁵ Pressemeddelelse nr. 15141/03 af 26.11.2003 om den 2547. samling i Rådet (konkurrenceevne – det indre marked, industri og forskning).

enighed om den foreslåede forordning om EF-patentet på trods af den fælles politiske linje, Rådet vedtog i marts 2003.

Efter at Kommissionen havde vedtaget sin meddelelse om forbedring af patentsystemet i Europa i april 2007⁷, blev der på ny sat gang i drøftelserne i Rådet. Denne meddelelse bekræftede ønsket om at indføre et EF-patent. Meddelelsen lagde ligeledes op til, at man sammen med medlemsstaterne skulle finde frem til en fælles fremgangsmåde vedrørende oversættelsesordningerne med henblik på at reducere oversættelsesomkostningerne og samtidig fremme spredningen af patentoplysninger på samtlige officielle EU-sprog. Kommissionen anførte, at de igangværende maskinoversættelsesprojekter fortjente særlig opmærksomhed.

Første gang, disse idéer blev undersøgt i samarbejde med medlemsstaterne, var under det slovenske formandskab i 2008⁸. Den 23. maj 2008 forelagde formandskabet et revideret forslag til en forordning om EF-patentet⁹ på grundlag af den oprindelige forenklede oversættelsesordning, som Kommissionen foreslog i 2000, med visse nye elementer. Ifølge dette forslag kan enhver ansøger ansøge om et EF-patent på ethvert officielt EU-sprog. Udgifter til oversættelse af ansøgningen til et af EPM's tre sprog afholdes af systemet, når det drejer sig om ansøgere fra medlemsstater, hvis sprog er et andet end EPM-sprogene. Oversættelse af EU-patenter og patentansøgninger til alle officielle EU-sprog vil blive foretaget af et maskinoversættelsessystem med henblik på patentinformation og uden retsvirkning. En fuldstændig oversættelse af EU-patentet kræves kun i tilfælde af en retstvist. Disse forslag blev drøftet indgående i Rådets Gruppe vedrørende Intellectuel Ejendomsret (patenter) under de skiftende formandskaber i 2008 og 2009.

I december 2009 vedtog Rådet konklusioner om et "Forbedret patentsystem i Europa"¹⁰ og en generel indstilling vedrørende et forslag til forordning om EU-patentet¹¹ ("EF-patentet" skiftede navn til "EU-patentet" efter Lissabontraktatens ikrafttræden den 1. december 2009). Oversættelsesordningerne vedrørende EU-patentet blev imidlertid holdt uden for anvendelsesområdet for disse rådskonklusioner, fordi retsgrundlaget for at indføre EU-patentet blev ændret med Lissabontraktaten.

Der kan i henhold til artikel 118, stk. 1, i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF) udstedes et europæisk beskyttelsesbevis i form af et EU-patent efter den almindelige lovgivningsprocedure. Ifølge artikel 118, stk. 2, i TEUF skal Rådet dog anvende en særlig lovgivningsprocedure, hvor der kræves enstemmighed, når det fastsætter sprogordningen for disse beviser.

Den 30. juni 2010 vedtog Kommissionen på dette grundlag et forslag til Rådets forordning om oversættelsesordningerne for EU-patentet¹². Forslaget var ledsaget af en konsekvensanalyse, hvori de forskellige valgmuligheder i forbindelse med oversættelsesordningerne blev gennemgået. Kommissionen konkluderede efter en grundig analyse, at den bedste mulighed

⁶ Pressemeldelse nr. 6648/03 af 11.3.2003 om den 2570. samling i Rådet (konkurrenceevne – det indre marked, industri og forskning).

⁷ Meddelelse fra Kommissionen til Europa-Parlamentet og Rådet – KOM(2007) 165.

⁸ Rådsk dokument 6985/08 og 8928/08.

⁹ Rådsk dokument 9465/08.

¹⁰ Rådsk dokument 17229/09.

¹¹ Rådsk dokument 16113/09 Add 1.

¹² Forslag til Rådets forordning om oversættelsesordningerne for EU-patentet – KOM(2010) 350 af 30.6.2010.

stadig vil være at vælge de oversættelsesordninger, der er fastsat i det reviderede forslag til forordning om EF-patentet af 23. maj 2008¹³. Denne sprogordning er enkel og omkostningseffektiv. Den resulterer i de største omkostningsbesparelser for brugerne og skaber retssikkerhed. Ordningen bygger også på det velfungerende EPM-system og giver ansøgerne den største fleksibilitet.

Forslaget blev drøftet af Gruppen vedrørende Intellectuel Ejendomsret (patenter) på møderne den 14. og 28. juli samt den 7. og 8. september 2010. Det viste sig på det første møde i gruppen, at en lang række delegationer var meget betænkelige ved forslaget. Nogle af delegationerne mente ikke, at det var muligt at nå frem til et kompromis. En delegation fremlagde et alternativt forslag¹⁴, som fik ringe støtte fra de øvrige delegationer.

Det belgiske formandskab gjorde imidlertid alt, hvad det kunne, for at få en enstemmig aftale i stand om oversættelsesordningerne for EU-patentet. Rådet for Konkurrenceevne indledte drøftelserne om Kommissionens forslag på sin uformelle samling den 29. september 2010, hvor de forskellige elementer til et kompromis, som formandskabet havde foreslået, blev diskuteret. Et stort flertal af medlemsstaterne støttede Kommissionens forslag og elementerne til dette kompromis, som dog stadig mødte stærk modstand fra mange delegationer. Den 6. oktober 2010 fremlagde formandskabet et udkast til politiske retningslinjer¹⁵, der skulle vedtages af Rådet, og som indeholdt elementer til en kompromisløsning. Kompromisløsningen var baseret på Kommissionens forslag og tog hensyn til elementer fra det alternative forslag.

Den 11. oktober 2010 forsøgte Rådet uden held at nå til enighed om oversættelsesordningerne på grundlag af udkastet til politiske retningslinjer. Formandskabet arbejdede dog videre på at finde en løsning, som alle medlemsstaterne ville kunne acceptere. Efter at have ført bilaterale drøftelser med delegationerne foreslog formandskabet den 8. november 2010 et andet sæt elementer til et kompromis¹⁶. En række yderligere elementer blev tilføjet til udkastet til politiske retningslinjer den 9. november 2010¹⁷.

Udkastet til politiske retningslinjer var det eneste punkt på dagsordenen for den ekstraordinære samling i Rådet for Konkurrenceevne, som formandskabet havde berammet til den 10. november 2010. Til trods for alle formandskabets bestræbelser og de indrømmelser, som en række delegationer gjorde, var flere medlemsstater ude af stand til at acceptere det endelige kompromisforslag, og det lykkedes ikke at opnå enstemmighed.

På Rådets samling den 11. oktober 2010 gjorde flere medlemsstater opmærksom på, at de var villige til at overveje muligheden for at indføre et enhedspatent inden for rammerne af et forstærket samarbejde, hvis det viste sig, at Rådet ikke kunne nå til enighed inden udgangen af 2010. Det samme kom til udtryk den 9. november 2010, hvor fem delegationer i en skrivelse til Kommissionen oplyste, at det var klart, at europæiske virksomheder ikke ville få mulighed for at udnytte en fælles EU-patentrettighed i overskuelig fremtid, hvis der stadig var dødvande i forhandlingerne om en egnet oversættelsesordning for EU-patentet på Rådets samling den 10. november. De fem medlemsstater bad Kommissionen om at overveje, om den ville kunne foreslå et forstærket samarbejde på dette område, hvis den modtog en anmodning

¹³ Rådsdokument 9465/08.

¹⁴ Rådsdokument 13031/10.

¹⁵ Rådsdokument 14377/10.

¹⁶ Rådsdokument 15395/10.

¹⁷ Rådsdokument 15395/10 Add 1.

herom i den nærmeste fremtid. På samlingen i Rådet for Konkurrenceevne den 25. november 2010 viste en række medlemsstater interesse for at gå videre inden for rammerne af et forstærket samarbejde, hvorimod andre var imod det.

På samlingen i Rådet for Konkurrenceevne den 10. november 2010 blev det fastslået, at der ikke var enstemmig tilslutning til at gå videre med forslaget til Rådets forordning om oversættelsesordningerne for EU-patentet¹⁸. Det blev på samlingen i Rådet for Konkurrenceevne den 10. december 2010 bekræftet, at der var uoverstigelige vanskeligheder, som gjorde det umuligt at nå til fuld enighed nu og i overskuelig fremtid. Det vil derfor ikke være muligt at nå forordningsforslagets mål om at sikre en fælles patentbeskyttelse i hele EU inden for et rimeligt tidsrum ved anvendelse af de relevante bestemmelser i traktaterne.

Tolv medlemsstater (Danmark, Estland, Finland, Frankrig, Tyskland, Litauen, Luxembourg, Nederlandene, Polen, Slovenien, Sverige og Det Forenede Kongerige) har rettet formelle anmodninger til Kommissionen, hvori de har anført, at de ønsker at indføre et forstærket indbyrdes samarbejde om indførelse af en fælles patentbeskyttelse, og at Kommissionen bør forelægge Rådet et forslag herom.

Dette forslag er Kommissionens svar på disse anmodninger.

2. RETSGRUNDLAGET FOR ET FORSTÆRKET SAMARBEJDE

Forstærket samarbejde er reguleret i artikel 20 i traktaten om Den Europæiske Union og artikel 326 til 334 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde.

Dette forslag fra Kommissionen til Rådets afgørelse om bemyndigelse til et forstærket samarbejde om indførelse af en fælles patentbeskyttelse har hjemmel i artikel 329, stk. 1, i TEUF.

3. FORANSTALTNINGER TIL GENNEMFØRELSE AF DET FORSTÆRKEDE SAMARBEJDE

Kommissionens forslag til Rådets afgørelse tillader, at der indledes et forstærket samarbejde om indførelse af en fælles patentbeskyttelse. Der vil blive fremsat forslag til specifikke foranstaltninger til gennemførelse af det forstærkede samarbejde, når Rådet har givet tilladelse til dette samarbejde.

Det kan dog være hensigtsmæssigt at skitsere hovedlinjerne i de påtænkte gennemførelsesforanstaltninger. Da det ikke er muligt at indføre en fælles patentbeskyttelse uden at nå til enighed om de gældende oversættelsesordninger, bør de væsentlige bestemmelser om enhedspatentet (artikel 118, stk. 1, i TEUF) og oversættelsesordningerne (artikel 118, stk. 2, i TEUF) indgå i de påtænkte gennemførelsesforanstaltninger.

De påtænkte gennemførelsesforanstaltninger bør derfor bestå af følgende elementer:

- 1) Et forslag til Europa-Parlamentets og Rådets forordning om fælles patentbeskyttelse. Forslaget kan eventuelt baseres på den tekst (den generelle indstilling), som Rådet

¹⁸ Pressemeddelelse nr. 16041/10 af 10.11.2010 om den ekstraordinære samling i Rådet (konkurrenceevne – det indre marked, industri og forskning).

nåede til enighed om den 4. december 2009¹⁹, og på visse elementer i det belgiske formandskabs udkast til politiske retningslinjer. Det drejer sig især om følgende bestemmelser:

- Patentsystemets brugere bør selv kunne vælge, om de vil gøre brug af den fælles patentbeskyttelse, og den bør eksistere side om side med de nationale og europæiske patenter. Enhedspatentet bør være et særligt europæisk patent, der meddeles af Den Europæiske Patentmyndighed, og som designerer de medlemsstater, der deltager i det forstærkede samarbejde på enhedsbasis.
- Der skal derfor anvendes den samme procedure i henhold til EPK for såvel enhedspatenter som andre europæiske patenter. Indtil patentet udstedes, vil ansøgerne kunne vælge mellem i) et europæisk patent, der gælder i de deltagende medlemsstater, hvor dette patent vil have enheds karakter, ii) et europæisk patent, der gælder i de deltagende medlemsstater, hvor dette patent vil have enheds karakter, men også designerer en række andre kontraherende stater under EPK, eller iii) et europæisk patent, der kun designerer en række udvalgte kontraherende stater under EPK.
- Enhedspatentet bør have autonom karakter og sikre den samme beskyttelse i alle deltagende medlemsstater. Det kan kun meddeles, overføres, kendes ugyldigt eller ophøre med virkning for hele dette område.

2) Et forslag til Rådets forordning om oversættelsesordningerne for enhedspatentet. Forslaget bør indeholde de vigtigste elementer i Kommissionens forslag til Rådets forordning om oversættelsesordningerne for EU-patentet²⁰ og visse elementer i det belgiske formandskabs udkast til politiske retningslinjer. Det drejer sig især om følgende bestemmelser:

- Det forventes, at specifikationerne til enhedspatentet offentliggøres af EPM i overensstemmelse med artikel 14, stk. 6, i EPK. Med forbehold af de overgangsordninger, der findes nødvendige, kræves der ingen yderligere oversættelser. Eventuelle krav om yderligere oversættelser, der stilles som led i sådanne overgangsordninger, skal være forholdsmæssige og af midlertidig karakter, og oversættelserne må af hensyn til retssikkerheden for patentsystemets brugere ikke være retsgyldige. Overgangsordningerne vil under alle omstændigheder ophøre, når der findes maskinoversættelser af høj kvalitet, hvilket afgøres ud fra en objektiv vurdering af kvaliteten.
- Oversættelserne bør af hensyn til retssikkerheden for patentsystemets brugere ikke være retsgyldige.
- I tilfælde af en tvist vedrørende et enhedspatent, skal patenthaveren for egen regning stille en fuldstændig manuel oversættelse af patentspecifikationen til rådighed:

¹⁹ Rådsk dokument 16113/09.
²⁰ KOM(2010) 350.

- a) på det officielle sprog i den medlemsstat, hvor den formodede patentkrænkelser har fundet sted, eller hvor den formodede patentkrænker har bopæl (efter den formodede patentkrænkernes valg), og
 - b) på processproget for den domstol, der skal træffe afgørelse i tvisten (efter anmodning fra domstolen).
- Der bør i lighed med den eksisterende ordning for andre europæiske patenter indføres en ordning for godtgørelse af udgifter til oversættelse af patentansøgninger, som ansøgere i medlemsstater, hvis officielle sprog ikke svarer til et af de officielle EPM-sprog, ved procedurens indledning indgiver på et af de officielle EU-sprog, til et af de officielle EPM-sprog, og ydes finansiel og teknisk bistand til udarbejdelse af disse oversættelser.

4. VURDERING AF DE RETLIGE BETINGELSER FOR FORSTÆRKET SAMARBEJDE

4.1. Afgørelse om bemyndigelse som en sidste udvej og deltagelse af mindst ni medlemsstater

Det bestemmes i artikel 20, stk. 2, i TEUF, at afgørelser om bemyndigelse til et forstærket samarbejde vedtages af Rådet som en sidste udvej, når det har fastslået, at de tilstræbte mål ikke kan nås inden for en rimelig frist af Unionen som helhed, og på den betingelse, at mindst ni medlemsstater deltager deri.

Det blev fastslået på samlingen i Rådet for Konkurrenceevne den 10. november 2010, at der ikke var enstemmig tilslutning til at gå videre med forslaget til Rådets forordning om oversættelsesordningerne for EU-patentet²¹. Det blev på samlingen i Rådet den 10. december 2010 bekræftet, at der var uoverstigelige vanskeligheder, som gjorde det umuligt at nå til fuld enighed på daværende tidspunkt og i overskuelig fremtid.

Selv om oversættelsesordninger er nødvendige for at indføre en fælles patentbeskyttelse, har det vist sig, at målene med forordningen om EU-patentet ikke vil kunne nås inden for et rimeligt tidsrum ved anvendelse af de relevante bestemmelser i traktaterne. Det må derfor konkluderes, at der ikke kan findes en løsning for EU som helhed, og at det forstærkede samarbejde som følger heraf kan anvendes som en sidste udvej.

Kommissionen har til dato modtaget anmodninger fra 12 medlemsstater, som ønsker at indføre et forstærket indbyrdes samarbejde om indførelse af en fælles patentbeskyttelse. Disse medlemsstater bekræftede deres anmodninger på samlingen i Rådet for Konkurrenceevne den 10. december 2010.

4.2. Område, der er nævnt i traktaten

Det fastslås i artikel 329, stk. 1, i TEUF, at der kan indføres et forstærket samarbejde "på et af de områder, der er nævnt i traktaterne". Foranstaltninger, der fastsættes for at indføre europæiske beskyttelsesbeviser, er udtrykkeligt nævnt i artikel 118 i TEUF. Indførelsen af en

²¹ Pressemeldelse nr. 16041/10 af 10.11.2010 om den ekstraordinære samling i Rådet (konkurrenceevne – det indre marked, industri og forskning).

fælles patentbeskyttelse er et tilstrækkeligt ensartet og struktureret emne og udgør derfor et veldefineret område i traktaternes betydning, inden for hvilket der kan indføres et forstærket samarbejde.

Det bestemmes i artikel 20, stk. 1, i TEU, at det kun er muligt at indføre et forstærket samarbejde "inden for rammerne af Unionens ikke-eksklusive kompetencer". Fælles patentbeskyttelse er ikke et af de områder, hvor EU ifølge artikel 3, stk. 1, i TEUF har enekompetence. Regler om intellektuelle ejendomsrettigheder udstedes med hjemmel i artikel 118 i TEUF, der er indeholdt i kapitlet om tilnærmelse af lovgivningerne, hvori der specifikt henvises til det indre markeds oprettelse og funktion, som er et af de områder, hvor EU har delt kompetence (artikel 4 i TEUF). Indførelsen af en fælles patentbeskyttelse og af de gældende oversættelsesordninger ligger derfor inden for rammerne af EU's ikke-eksklusive kompetencer. At det kun er EU, der kan skabe en fælles patentbeskyttelse inden for EU, betyder ikke, at det har enekompetence til at skabe en sådan fælles patentbeskyttelse. En sådan opfattelse er udtryk for en sammenblanding af begreberne tildeling af kompetence (hvilket i dette tilfælde vil sige kompetencen til at træffe foranstaltninger til at indføre europæiske beskyttelsesbeviser for at sikre en ensartet beskyttelse inden for EU) og den måde, hvorpå EU udøver denne kompetence.

4.3. Fremme af Unionens mål, beskyttelse og varetagelse af dens interesser og styrkelse af integrationsprocessen

4.3.1. Fremme af Unionens mål

To af de mål for EU, der er fastsat i artikel 3, stk. 3, i TEU, er særlig relevante for patenter:

- oprettelse af et indre marked og
- fremme af videnskabelige og teknologiske fremskridt.

Oprettelse af et indre marked

Det indre marked indebærer et område uden indre grænser, hvor der bl.a. er fri bevægelighed for varer (artikel 26, stk. 2, i TEUF). EU skal til dette formål vedtage foranstaltninger med henblik på at sikre det indre markeds funktion (artikel 26, stk. 1, i TEUF). En af disse foranstaltninger går ud på at indføre "europæiske beskyttelsesbeviser". Det fremgår udtrykkeligt af artikel 118, stk. 1, i TEUF, at disse beviser skal indføres "som led i det indre markeds oprettelse eller funktion".

Medlemsstaternes nuværende nationale patentsystemer og det europæiske patentsystem medfører et fragmenteret system for patentbeskyttelse i Europa. Den vigtigste årsag er, at de nationale og europæiske patenter yder en geografisk begrænset beskyttelse, der ikke omfatter hele det indre marked og ikke bygger på et enhedspatent. Det skyldes følgende:

- den beskyttelse, som et nationalt patent giver, er begrænset til den medlemsstat, hvori det er meddelt
- et europæisk patents geografiske rækkevidde afhænger af, om patenthaveren beslutter at validere dette patent i en eller flere medlemsstater, hvor det får samme virkning som et nationalt patent (dvs. det forvaltes af den nationale patentmyndighed og håndhæves ved de nationale domstole).

Det har i praksis vist sig, at patenthaverne i øjeblikket kun udtager patent på deres opfindelser i nogle få medlemsstater²². De undlader tilsyneladende at søge patentbeskyttelse i store dele af EU på grund af de høje omkostninger og besværet med oversættelsesomkostninger, valideringskrav, officielle gebyrer (gebyrer for offentliggørelse og årsgebyrer for opretholdelse af patenter) og krav om faglig repræsentation (jf. punkt 5.2.2 nedenfor).

Hvis der indføres et enhedspatent, der gælder for en gruppe af medlemsstater, vil det medføre en forbedring af patentbeskyttelsen, eftersom der indføres et dokument, som giver den samme beskyttelse på de deltagende medlemsstaters område. Brugere af det europæiske patentsystem vil på disse medlemsstaters område få adgang til et patent, der sikrer en fælles patentbeskyttelse og sparer penge og besvær. Et enhedspatent vil derfor fremme EU's mål om at sikre det indre markeds funktion, selv om det kun anvendes af et mindre antal medlemsstater.

I medlemsstater, der vælger ikke at deltage i det forstærkede samarbejde, vil de gældende patentregler forblive uændrede. Det betyder, at opfindere, der søger patentbeskyttelse i ikke-deltagende medlemsstater, er nødt til at validere deres europæiske patent for disse områder og til at afholde de nødvendige oversættelsesomkostninger og andre transaktionsomkostninger. Det europæiske patent, der udstedes for de deltagende medlemsstater, hvor det har enhedskarakter, vil også kunne designere udvalgte ikke-deltagende medlemsstater. Det vil således være muligt at opnå patentbeskyttelse i hele EU.

Opfindere i ikke-deltagende medlemsstater vil desuden kunne omfattes af den fælles patentbeskyttelse på de deltagende medlemsstaters område (hvilket beskrives nærmere i punkt 4.6). Det vil resultere i, at det bliver lettere at opnå patentbeskyttelse i hele EU, og omkostningerne til denne beskyttelse vil blive væsentligt lavere for opfindere fra såvel deltagende som ikke-deltagende medlemsstater. Det forventes derfor, at et langt større antal opfindere vil søge patentbeskyttelse i hele EU, end det er tilfældet i dag²³. Det vil være gavnligt for det indre markeds funktion.

Fremme af videnskabelige og teknologiske fremskridt

Det er almindeligt anerkendt, at det stimulerer F&U, når det er let at få adgang til patentbeskyttelse²⁴: Interessen for at investere i F&U hos opfindere, innovative små og mellemstore virksomheder (SMV'er) og større virksomheder afhænger i høj grad af, om det er muligt for dem at få eneret på en eventuel opfindelse og dermed opnå et rimeligt afkast af deres investering. Vil man fremme den videnskabelige og teknologiske udvikling i EU, er det altafgørende, at der sikres let adgang til et patentsystem, der er mere omkostningseffektivt, forenklet og retssikkert.

Det nuværende fragmenterede patentsystem i Europa gør det vanskeligt at skabe de rammevilkår, der er nødvendige for at stimulere F&U. Virksomhederne – og navnlig SMV'erne – anser det eksisterende patentsystem for at være for dyrt og indviklet²⁵.

²² Et europæisk patent valideres i gennemsnit kun i fem medlemsstater, jf. den konsekvensanalyse, der er knyttet til Kommissionens forslag til Rådets forordning om oversættelsesordningerne for EU-patentet – SEK(2010) 796, s. 12 – og de deri nævnte henvisninger.

²³ Jf. punkt 5.2.1 nedenfor.

²⁴ Guellec / van Pottelsberghe, *The Economics of the European Patent System*, OUP 2007.

²⁵ Jf. bl.a. Kommissionens rapport fra 2006 om høringen om den fremtidige patentpolitik i Europa.

Hvis der indføres et enhedspatent, vil det medføre betydelige fordele for patentsystemets brugere i form af lettere adgang, bedre omkostningseffektivitet, mere forenkling og øget retssikkerhed. Det vil som ovenfor forklaret ikke bare gøre det lettere og billigere at opnå patentbeskyttelse på de deltagende medlemsstaters område, men også lettere og billigere at opnå patentbeskyttelse i EU som helhed. De forbedrede rammevilkår vil gøre det muligt at stimulere investeringer i F&U og dermed fremme den videnskabelige og teknologiske udvikling inden for EU. Da brugere i ikke-deltagende medlemsstater også vil få gavn af den fælles patentbeskyttelse, må det ligeledes forventes, at den får en positiv effekt på F&U-aktiviteterne i de ikke-deltagende medlemsstater.

4.3.2. *Beskyttelse af EU's interesser og styrkelse af integrationsprocessen*

Beskyttelse af EU's interesser

De høje omkostninger til patentbeskyttelse i EU har resulteret i en opsplitning af det indre marked og betydet, at opfinderne i EU ikke får det fulde udbytte af dette marked. Det gælder især, når opfinderne ønsker at opnå den optimale beskyttelse inden for hele EU. I andre store økonomier som USA, Japan og Kina er forholdene bedre. Det kan f.eks. være mere attraktivt for en opfinder at søge om patentbeskyttelse i et land som USA, der har store forbrugermarkeder og ensartede beskyttelsessystemer. Denne situation er til skade for EU's konkurrenceevne, eftersom den menneskelige kapital på innovationsområdet generelt er mere mobil end på andre områder. De nuværende ugunstige rammevilkår for innovation skaber en dårlig grobund for kreativitet og innovation i EU, både for europæiske og ikke-europæiske opfindere. Det vil beskytte EU's interesser, at der etableres et forstærket samarbejde om indførelse af en fælles patentbeskyttelse for en gruppe af medlemsstater, fordi det vil forbedre dets konkurrencestilling og gøre det mere attraktivt for resten af verden.

Styrkelse af integrationsprocessen i EU

Hvis der etableres et forstærket samarbejde om indførelse af en fælles patentbeskyttelse inden for en gruppe af medlemsstater, vil det også øge integrationen mellem de deltagende medlemsstater og mellem de deltagende og ikke-deltagende medlemsstater i forhold til den nuværende situation.

I stedet for 27 regelsæt med forskellige krav om validering og opretholdelse af de patenter, der meddeles, kan brugerne vælge mellem et enhedspatent, der kun er underlagt én retsorden, og et europæisk eller nationalt patent, der er underlagt de nationale retsordener, hvilket vil sikre en større harmonisering på patentområdet og styrke integrationsprocessen i de deltagende medlemsstater.

Europæiske patenter valideres i gennemsnit i fem medlemsstater, hvilket skyldes, at det nuværende system er både dyrt og indviklet. Det resulterer i "patentrettighedsgrænser" inden for EU. Med et enhedspatent vil de interne patentrettighedsgrænser mellem de deltagende medlemsstater forsvinde. Når de generelle omkostninger og det besvær, der er forbundet med at opnå patentbeskyttelse i hele EU, bliver væsentligt mindre, må det desuden forventes, at flere opfindere også søger patentbeskyttelse ved hjælp af et europæisk patent i de medlemsstater, der ikke deltager i det forstærkede samarbejde²⁶.

²⁶ Jf. punkt 5.2.1 nedenfor.

Det skyldes ikke mindst, at opfinderne har en interesse i at opnå patentbeskyttelse i hele EU for at beskytte deres opfindelser mod produkter fra tredjelande, som krænker deres patenter, når de introduceres på det indre marked. EU's toldforordning gør det på nuværende tidspunkt ikke muligt at beslaglægge sådanne produkter ved EU's ydre grænser, hvis de er indført via medlemsstater, hvor patenthaveren ikke har valideret sit patent. Det gør det meget vanskeligt at gardere sig mod importerede tredjelandsprodukter, der krænker patenter. Det må forventes, at flere af de patenthavere, der står over for disse problemer, vil være interesseret i en mere omfattende beskyttelse, når de generelle omkostninger bliver væsentligt lavere. Det forstærkede samarbejde vil som følge heraf styrke integrationen på patentområdet inden for EU.

Den fælles patentbeskyttelse vil derfor styrke integrationen mellem de deltagende medlemsstater ved at sikre en effektiv patentbeskyttelse på tværs af grænserne i de deltagende medlemsstater. Enhedspatentet vil sikre en ensartet patentbeskyttelse i de deltagende medlemsstater og dermed skabe et område uden "patentmæssige huller", hvor det er muligt at imødegå utilsigtede konsekvenser, som f.eks. at det indre marked opsplittes, eller at patentkrænkerne får "frit spil". For integrationen mellem deltagende og ikke-deltagende medlemsstater forventes der også en positiv effekt, eftersom brugere fra ikke-deltagende medlemsstater også vil drage fordel af enhedspatentet og få adgang til fælles patentbeskyttelse i de deltagende medlemsstater. Det vil desuden sætte mere gang i de grænseoverskridende økonomiske aktiviteter mellem deltagende og ikke-deltagende medlemsstater.

4.4. Overholdelse af traktaterne og gældende EU-ret

Et forstærket samarbejde skal i henhold til artikel 326 i TEUF overholde traktaterne og gældende EU-ret. Et forstærket samarbejde om indførelse af en fælles patentbeskyttelse vil overholde den eksisterende EU-lovgivning.

Samarbejdet vil for det første blive etableret på et område, der falder inden for rammerne af EU's delte kompetence (artikel 4, stk. 2, i TEUF – jf. punkt 4.2 ovenfor).

For det andet findes der stadig kun et begrænset antal EU-retsakter som omhandlet i artikel 288 i TEUF, og ingen af dem vedrører indførelsen af et europæisk beskyttelsesbevis, der sikrer en ensartet beskyttelse inden for EU.

Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 98/44/EF af 6. juli 1998 om retlig beskyttelse af bioteknologiske opfindelser²⁷ er den eneste retsakt, der er vedtaget for at tilnærme væsentlige patentregler på EU-niveau. Dette direktiv indeholder bl.a. harmoniserede kriterier for patenterbarhed og regler om udelukkelse af bioteknologiske opfindelser fra patentering. EU-lovgiveren har udstedt regler om forlængelse af patenters gyldighedsperiode for visse former for patenteret materiale. Det skete i forordning (EF) nr. 1610/96 om indførelse af et supplerende beskyttelsescertifikat for plantebeskyttelsesmidler²⁸ og i forordning (EF) nr. 469/2009 om det supplerende beskyttelsescertifikat for lægemidler²⁹.

Det forstærkede samarbejde på patentområdet giver ikke anledning til forskelsbehandling. Enhedspatentet vil frit kunne anvendes af brugere af patentsystemet over hele EU, uanset hvilken nationalitet ansøgerne har, hvor de bor, eller hvor de driver virksomhed. Brugere vil

²⁷ EFT L 213 af 30.7.1998, s. 13.

²⁸ EFT L 198 af 8.8.1996, s. 30.

²⁹ EUT L 152 af 16.6.2009, s. 1.

på den anden side stadig kunne opnå patentbeskyttelse i de ikke-deltagende medlemsstater ved at designere disse medlemsstater, samtidig med at de designerer de deltagende medlemsstaters område under ét.

Alle brugere vil endvidere have mulighed for at validere deres europæiske patent på samme betingelser for de deltagende medlemsstaters område og for de ikke-deltagende medlemsstater. EPM vil altså kunne meddele det samme patent for den samme opfindelse, uden at det kræver yderligere administration, og uden yderligere omkostninger. Brugerne betaler de relevante gebyrer for at få meddelt deres patent til EPM og kan, indtil patentet er udstedt, vælge, hvilke områder det skal gælde for, dvs. vælge mellem i) et europæisk patent, der gælder i de deltagende medlemsstater, hvor dette patent vil have enhedskarakter, ii) et europæisk patent, der gælder i de deltagende medlemsstater, hvor dette patent vil have enhedskarakter, men også designerer en række andre kontraherende stater under EPK, eller iii) et europæisk patent, der kun designerer en række udvalgte kontraherende stater under EPK.

4.5. Kravet om, at det forstærkede samarbejde ikke må skade det indre marked eller den økonomiske, sociale og territoriale samhørighed, ikke må indebære begrænsning af eller forskelsbehandling i samhandelen og ikke må fordreje konkurrencevilkårene

4.5.1. Det forstærkede samarbejde må ikke skade det indre marked eller den økonomiske, sociale og territoriale samhørighed

Det foreskrives i artikel 326 TEUF, at et forstærket samarbejde ikke må skade det indre marked eller den økonomiske, sociale og territoriale samhørighed.

Det vil som ovenfor nævnt være med til at sikre et velfungerende indre marked, at der indføres en fælles patentbeskyttelse for en gruppe af medlemsstater³⁰. En fælles patentbeskyttelse, der finder ensartet anvendelse i de deltagende medlemsstater, vil mindske de nuværende problemer, som skyldes, at patentsystemet i de deltagende medlemsstater er fragmenteret. Patenthaverne vil bl.a. få mulighed for at forhindre, at der indføres ulovlige varer og produkter fra tredjelande til de deltagende medlemsstaters område, og for at tilpasse deres produktions-, licens- og forretningspraksis til markedet i de deltagende medlemsstater.

Det indre marked vil også komme til at fungere bedre i forhold til de ikke-deltagende medlemsstater, fordi det som nævnt må forventes, at flere opfindere vil søge patentbeskyttelse i hele EU.

Som det forklares nærmere i punkt 4.6. ovenfor, vil alle patenthavere desuden få lige adgang til den fælles patentbeskyttelse, uanset om de kommer fra deltagende medlemsstater eller fra ikke-deltagende medlemsstater. Med en fælles patentbeskyttelse, der gælder på de deltagende medlemsstaters område, får alle patenthavere inden for EU en ny valgmulighed, der nødvendigvis må gøre det indre marked endnu mere velfungerende, end det er nu. Dette vil også kunne styrke den økonomiske samhørighed.

Det vil som helhed betragtet ikke være til skade for den økonomiske, sociale og territoriale samhørighed, at der indføres en fælles patentbeskyttelse, hvilket bl.a. skyldes, at det ikke har

³⁰ Jf. punkt 4.3.1. ovenfor.

nogen betydning for adgangen til den fælles patentbeskyttelse (og for de dertil hørende forenklingsfordele og omkostningsbesparelser), hvor den erhvervsdrivende er etableret.

4.5.2. Det forstærkede samarbejde må ikke indebære begrænsning af eller forskelsbehandling i samhandelen mellem medlemsstaterne og må ikke fordreje konkurrencevilkårene mellem dem

Artikel 326 TEUF foreskriver, at et forstærket samarbejde ikke må indebære begrænsning af eller forskelsbehandling i samhandelen mellem medlemsstaterne, og at det ikke må fordreje konkurrencevilkårene mellem dem.

Det vil som tidligere nævnt medvirke til at sikre et velfungerende indre marked og navnlig til at sikre de frie varebevægelser, at der indføres en fælles patentbeskyttelse for en gruppe af medlemsstater. Den nuværende opsplitning, hvor der opstår "patentrettighedsgrænser" mellem medlemsstaterne (på grund af de eksisterende patentrettigheders begrænsede geografiske rækkevidde), vil forsvinde i de deltagende medlemsstater. Hvad angår samhandelen mellem deltagende medlemsstater og ikke-deltagende medlemsstater vil situationen sandsynligvis også forbedres, eftersom det forventes, at flere opfindere vil søge beskyttelse i hele EU, end det er tilfældet i dag³¹.

Det forstærkede samarbejde om indførelse af en fælles patentbeskyttelse vil (som det forklares nærmere i punkt 4.6 nedenfor) heller ikke indebære begrænsning af eller forskelsbehandling i samhandelen mellem medlemsstaterne. Det fælles patentsystem vil være åbent, således at opfindere og innovative virksomheder fra de ikke-deltagende medlemsstater har adgang til fælles patentbeskyttelse, når de søger patentbeskyttelse i de deltagende medlemsstater, på lige fod med deres modparter fra de deltagende medlemsstater. Med hensyn til patentbeskyttelsen i de ikke-deltagende medlemsstater vil der ikke opstå nogen begrænsning af eller forskelsbehandling i samhandelen, da alle brugere vil være nødt til at validere deres europæiske patent i disse stater eller til at udtage nationale patenter, uanset om de kommer fra de deltagende eller fra de ikke-deltagende medlemsstater.

Hvad angår kravet om, at det forstærkede samarbejde ikke må fordreje konkurrencevilkårene, kan det fastslås, at der ikke vil forekomme fordrejning af konkurrencen hverken mellem medlemsstaterne eller mellem de erhvervsdrivende.

Den fælles patentbeskyttelse, der indføres som led i det forstærkede samarbejde, vil under ingen omstændigheder påvirke konkurrencen mellem medlemsstaterne hvad angår investeringer fra innovative virksomheder. Innovative virksomheder vil få bedre rammevilkår i EU som helhed som følge af de ovenfor beskrevne lavere patenteringsomkostninger. Da det ikke spiller nogen rolle for adgangen til den fælles patentbeskyttelse (og for de dertil hørende omkostningsbesparelser), hvor den erhvervsdrivende er etableret, vil det ikke få afgørende betydning for den investeringsbeslutning, der træffes, om den pågældende medlemsstat deltager i det forstærkede samarbejde eller ej.

Med hensyn til konkurrencen mellem virksomheder fra deltagende og ikke-deltagende medlemsstater vil det forbedre rammevilkårene for innovative virksomheder i EU som helhed, at der indføres en fælles patentbeskyttelse. Antallet af patenter, der både gælder på de deltagende medlemsstaters område og på de ikke-deltagende medlemsstaters område, vil formentlig stige, fordi patenthaverne ønsker at udtage et helhedspatent for de deltagende

³¹ Jf. punkt 4.3.2. og 5.2.1.

medlemsstater og at udnytte de omkostningsbesparelser, der er forbundet med at anvende enhedspatentet, til at udtage europæiske patenter for de ikke-deltagende medlemsstaters område. Som tidligere forklaret forventes det især at ske i de økonomiske sektorer, hvor der indføres tredjelandprodukter, som krænker europæiske patenter, eftersom der kræves en fuldstændig beskyttelse ved alle EU's ydre grænser, for at patenthaverne kan anvende EU's toldforordning effektivt og få beslaglagt disse produkter ved alle de ydre grænser.

4.6. Respekt for ikke-deltagende medlemsstaters rettigheder

Det foreskrives i artikel 327 TEUF, at et forstærket samarbejde skal respektere ikke-deltagende medlemsstaters beføjelser, rettigheder og forpligtelser.

Et forstærket samarbejde på patentområdet vil respektere ikke-deltagende medlemsstaters rettigheder fuldt ud. Enhedspatentet vil frit kunne anvendes af brugere af patentsystemet over hele EU, uanset hvilken nationalitet ansøgerne har, hvor de bor, eller hvor de driver virksomhed. På den anden side vil brugerne stadig kunne opnå patentbeskyttelse i ikke-deltagende medlemsstater ved at udtage et europæisk patent på disse medlemsstaters område eller – hvilket er mindre sandsynligt – ved at udtage nationale patenter. Opfindere og innovative virksomheder fra ikke-deltagende medlemsstater vil derfor få samme adgang til enhedspatentet som opfindere og innovative virksomheder fra deltagende virksomheder.

De deltagende medlemsstater vil indføre den fælles patentbeskyttelse på hele det område, hvor det forstærkede samarbejde finder anvendelse. Ikke-deltagende medlemsstaters ret til at opretholde de krav, der stilles i forbindelse med patentbeskyttelse på deres område, berøres således ikke. De kan f.eks. stadig kræve, at europæiske patenter oversættes, før de kan valideres på det nationale område.

Det skal understreges, at der i enhedsdokumentet ikke sondres mellem brugere fra deltagende medlemsstater og brugere fra ikke-deltagende stater. Brugere fra ikke-deltagende medlemsstater vil således få adgang til den fælles patentbeskyttelse, når de søger patentbeskyttelse (og deres innovative produkter vil få adgang til markederne) i de deltagende medlemsstater på lige fod med brugere fra deltagende medlemsstater. Alle brugere vil skulle validere deres europæiske patent i de ikke-deltagende medlemsstater eller udtage nationale patenter for at opnå patentbeskyttelse i disse stater.

Ansøgere fra ikke-deltagende medlemsstater vil i lighed med ansøgere fra deltagende medlemsstater kunne få godtgjort deres omkostninger til oversættelse af ansøgninger, der indgives på et nationalt sprog, til et af EPM's arbejdssprog. Formodede patentkrænker fra ikke-deltagende medlemsstater vil desuden også kunne forlange at få udleveret en fuldstændig manuel oversættelse i tilfælde af en tvist. Brugere fra deltagende og ikke-deltagende medlemsstater vil derfor ikke blive behandlet forskelligt.

Det skal endelig bemærkes, at det forstærkede samarbejde om den fælles patentbeskyttelse ikke rejser spørgsmål om konsumtion af patentretten. Det vil ikke påvirke de frie varebevægelser mellem de deltagende medlemsstater og de ikke-deltagende medlemsstater. Ifølge EU-Domstolens faste praksis indtræder der kun konsumtion af patentretten eller af en anden intellektuel eller industriel ejendomsret, hvis det beskyttede produkt er bragt i omsætning i EU (eller i Det Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde) af rettighedshaveren selv eller med dennes samtykke. Med hensyn til patenter har Domstolen fastslået, at traktatens regler om frie varebevægelser, herunder bestemmelserne i artikel 36 i TEUF, skal fortolkes således, at de er til hinder for, at en patenthaver, der omsætter et produkt

i en medlemsstat, hvor det er patentbeskyttet, og som derefter bringer produktet i omsætning i en anden medlemsstat, hvor det ikke er beskyttet, kan udnytte den ret, som førstnævnte medlemsstats lovgivning giver ham til at nedlægge forbud mod, at produktet bringes i omsætning i denne stat, når det importeres fra den anden medlemsstat³².

4.7. Konklusion om opfyldelse af de retlige betingelser

På basis af ovenstående konkluderer Kommissionen, at alle retlige betingelser i traktaterne vedrørende forstærket samarbejde er opfyldt.

5. VURDERING AF DET FORSTÆRKEDE SAMARBEJDES KONSEKVENSER

5.1. Den nuværende situation

I den nuværende situation, hvor de nationale og europæiske patenter kun yder en geografisk begrænset patentbeskyttelse, vil der opstå "huller" inden for EU, hvilket kan få følgende utilsigtede følger:

- Forretningsmuligheder går tabt: Patenthaverne fokuserer ofte på bestemte nationale markeder, når de patenterer og fremstiller produkter, meddeler licenser og markedsfører deres produkter. Forretningsmuligheder på andre – mindre eller mere fjerntliggende – markeder vil ofte ikke blive afprøvet. Det gør det vanskeligt at skabe et egentligt indre marked og kan også skade samhørigheden inden for EU.
- Innovative virksomheder er dårligt stillet: Tredjeparter, der fremstiller og sælger patenterede produkter i medlemsstater, hvor disse produkter ikke er omfattet af patentbeskyttelse, har en konkurrencemæssig fordel i forhold til patenthavere, der er nødt til at få dækket deres F&U-omkostninger. Det går især ud over innovative SMV'er, der ikke har sørget for patentbeskyttelse i hele EU på grund af de høje omkostninger, der er forbundet med at opnå beskyttelse.
- Patenter er blevet mindre værd: Patenthaverne kan ikke sætte deres lid til, at EU's toldforordning³³ forhindrer, at ulovlige varer og produkter fra tredjelande trænger ind på det indre marked gennem medlemsstater, hvor de ikke er patentbeskyttet. Toldmyndighederne er nødt til at frigive de ulovlige varer og produkter, hvorefter de kan cirkulere frit i det indre marked. De må i princippet ikke indføres til medlemsstater, hvor de er patentbeskyttet, men efter at grænsekontrollen i det indre marked er blevet afskaffet, kan disse varer og produkter i praksis cirkulere frit inden for EU³⁴.

³² Sag 187/80, Merck & Co. Inc. mod Stephar BV og Petrus Stephanus Exler, Sml. 1981, s. 2063.

³³ Rådets forordning (EF) nr. 1383/2003 om toldmyndighedernes indgriben over for varer, der mistænkes for at krænke visse intellektuelle ejendomsrettigheder, og om foranstaltninger over for varer, der krænker sådanne rettigheder.

³⁴ Det er meget vanskeligt at finde frem til varer, der krænker et patent, når først de cirkulerer frit i det indre marked. Patenthaverne har kun mulighed for at gøre deres rettigheder gældende, hvis de håndhæver deres patent ved de nationale domstole.

5.2. Vurdering af konsekvenser

Brugerne af patentsystemet i Europa vil opnå en række umiddelbare og håndgribelige fordele, hvis der indføres et enhedspatent for en gruppe af medlemsstater. Følgende aspekter af den fælles patentbeskyttelse bør fremhæves:

- bedre adgang til patentbeskyttelse
- lavere omkostninger og forenkling.

5.2.1. Bedre adgang til patentbeskyttelse

Enhedsopatentet vil gøre det lettere for alle brugere af patentsystemet i Europa at få adgang til patentbeskyttelse på det område, der er omfattet af det forstærkede samarbejde. Det gælder både for ansøgere fra deltagende medlemsstater og for ansøgere fra ikke-deltagende medlemsstater. Det forstærkede samarbejde vil omfatte et marked, der er meget større end markedet i en enkelt medlemsstat, og begrænser dermed omkostningerne til patentbeskyttelse set i forhold til medlemsstatens størrelse.

Kommissionen har for nylig gennemført en undersøgelse af, hvordan de relative patenteringsomkostninger påvirker efterspørgslen med hensyn til patentbeskyttelse³⁵. Undersøgelsen, der var baseret på en sammenligning af patentomkostninger, hvor der blev taget hensyn til markedets størrelse og antallet af patentkrav inden for et givet område, viste, at de meget høje omkostninger i Europa resulterer i en langt mindre efterspørgsel, dvs. færre patentansøgninger til EPM. Undersøgelsen viste også, at Londonaftalen³⁶ har lagt en effektiv dæmper på omkostningerne, men at det europæiske patent stadig er flere gange dyrere end et amerikansk patent.

Et enhedsopatent, der gælder i en stor del af EU, vil gøre det muligt at reducere patenteringsomkostningerne pr. patentkrav og pr. capita. Analyser har vist, at gebyrelasticiteten ligger på $-0,4$ ³⁷. Når gebyret hæves med 10 %, falder antallet af patentansøgninger med ca. 4 %. Hvis patenteringsomkostningerne bliver mindre pr. capita, vil udvidelsen af det område, hvor patentbeskyttelsen gælder, derfor resultere i en øget efterspørgsel efter patenter. Det vil medføre nye muligheder for SMV'erne, som i øjeblikket er næsten helt afskåret fra at søge patentbeskyttelse uden for hjemmemarkedet på grund af de høje relative omkostninger.

5.2.2. Lavere omkostninger og forenkling

Den centrale forvaltning af enhedsopatentet og de forenkledede oversættelseskrav vil resultere i meget lavere omkostninger og et mere enkelt system for brugerne, hvis der indføres en fælles patentbeskyttelse som led i et forstærket samarbejde.

³⁵ Economic Cost-Benefit Analysis of the Community Patent, Bruno van Pottelsberghe og Jérôme Danguy, jf. http://ec.europa.eu/internal_market/indprop/patent/index_en.htm.

³⁶ Londonaftalen er en valgfri ordning, der har til formål at sænke patenteringsomkostningerne inden for rammerne af EPK. Den blev indgået i oktober 2000 af en regeringskonference mellem de kontraherende stater under EPK og trådte i kraft den 1. maj 2008 for 14 af EPK's kontraherende stater, hvoraf de ti er EU-medlemsstater.

³⁷ G. de Rassenfosse og B. van Pottelsberghe, Per un pugno di dollari: A first look at the price elasticity of patents, Oxford Review of Economic Policy, 23(4), s. 588-604.

5.2.2.1. Central forvaltning af enhedspatentet

Den centrale forvaltning af enhedspatentet vil medføre store fordele i form af lavere omkostninger og forenkling. Der vil navnlig være tale om følgende fordele:

- Central betaling af årsgebyrerne (i stedet for at patenthaveren som nu betaler årsgebyrer til de nationale patentmyndigheder i hver medlemsstat, hvor han ønsker at opretholde patentet) – patenthaverne vil også her opnå store omkostningsbesparelser:
 - med hensyn til de officielle gebyrer vil patenthaverne kunne nøjes med at betale et årsgebyr for enhedspatentet i stedet for at betale årsgebyrer i hver medlemsstat, hvor de har til hensigt at opretholde det nationale eller europæiske patent
 - med hensyn til omkostninger til repræsentation vil patenthaverne enten selv kunne betale årsgebyrerne for enhedspatentet direkte til EPM eller overlade det til en enkelt patentagent at betale dette gebyr i stedet for at overlade det til en agent i hver medlemsstat, hvor de har til hensigt at opretholde deres patenter³⁸.
- Central registrering af de retlige oplysninger om patentet, bl.a. om licenser, overførsler, begrænsninger, ophør og afkald (i stedet for de nuværende nationale krav om registrering hos de nationale patentmyndigheder): Det bliver let at få adgang til de retlige oplysninger om patenter, hvilket vil skabe en langt bedre retssikkerhed. Det gælder ikke mindst i forbindelse med forhandlinger om licensaftaler og navnlig i forbindelse med standarder, hvor oplysninger om ejendomsretten til et patent og dets retlige status er af afgørende betydning og sikrer en meget bedre forvaltning af patentporteføljer.

5.2.2.2. Oversættelseskrav

Det manglende enhedspatent medfører store omkostninger, som direkte og indirekte er forbundet med de nugældende oversættelseskrav. Et europæisk patent skal i øjeblikket valideres i et flertal af de kontraherende stater under EPK, for at det kan træde i kraft. Den nationale lovgivning kræver i visse tilfælde, at patenthaveren indgiver en oversættelse af patentet, betaler et offentliggørelsesgebyr til den nationale patentmyndighed og overholder en række formelle krav (f.eks. om, hvor mange eksemplarer der skal indsendes, og om særlige blanketter og tidsfrister). Denne proces, der er meget dyr, bureaukratisk og besværlig, indbefatter:

- Omkostninger til tekniske oversættelser. Der er brug for specialiserede oversættere, som kan oversætte den tekniske tekst i patenterne. Det koster i gennemsnit 85 EUR pr. side at få oversat et patent, som typisk er på ca. 20 sider (men i visse tilfælde når op på 200 sider).
- Gebyrer, der opkræves af patentagenter. Lokale patentagenter optræder ofte som mellemmand mellem patenthaveren og de nationale patentmyndigheder, som oversættelserne skal indsendes til. De tilbyder eventuelt at stå for oversættelserne eller at verificere de oversættelser, der udarbejdes af eksterne oversættere, eller de tilbyder at sikre, at kravene i den nationale lovgivning overholdes. For disse ydelser betaler patenthaveren et

³⁸ Mange medlemsstater kræver direkte eller indirekte, at patenthaverne lader en lokal patentagent repræsentere dem over for de nationale patentmyndigheder, jf. <http://www.epo.org/patents/law/legal-texts/html/natlaw/en/vi/index.htm> (om betaling af årsgebyrer) og <http://www.epo.org/patents/law/legal-texts/html/natlaw/en/iv/index.htm> (om indgivelse af oversættelser).

gebyr på mellem 150 og 600 EUR for hvert patent, der valideres, afhængig af medlemsstaten.

- Officielle gebyrer, som de nationale patentmyndigheder opkræver for at offentliggøre oversættelserne. Gebyret for at offentliggøre et europæisk patent med en typisk længde på 20 sider udgør fra 25 EUR og i visse medlemsstater op til 400 EUR.

De samlede valideringsomkostninger kan udgøre op til 40 % af de samlede patenteringsomkostninger i Europa. Omkostningerne til at validere et europæisk patent i en enkelt medlemsstat overstiger i mange tilfælde alle de gebyrer, der betales til EPM for søgning, undersøgelse og meddelelse af et europæisk patent.

Et enhedspatent, der gælder i flere medlemsstater, gør det muligt at opnå store omkostningsbesparelser og at skabe et mere enkelt system til gavn for brugerne af dette system. De fælles forenklede oversættelsesordninger vil have følgende virkning for de deltagende medlemsstater:

- a) oversættelseskravene vil være begrænset til de krav, der er fastsat i EPK, med forbehold af forholdsmæssige overgangsordninger, hvorefter der midlertidigt stilles krav om yderligere oversættelser, som ikke er retsgyldige og kun er af vejledende art
- b) der skal ikke indgives oversættelser til de nationale patentmyndigheder og ikke betales offentliggørelsesgebyrer
- c) det er ikke nødvendigt at engagere en national patentagent.

Valideringsomkostningerne for et europæisk patent med en typisk længde i henholdsvis tre, seks og tretten medlemsstater og i hele EU udgør følgende:

- hvis patenthaveren kun søger beskyttelse i tre medlemsstater – Tyskland, Frankrig og Det Forenede Kongerige: der stilles ikke krav om validering og opkræves ingen valideringsomkostninger, efter at Londonaftalen er trådt i kraft
- hvis der søges beskyttelse i seks medlemsstater: valideringsomkostningerne varierer fra 3 000 til 4 500 EUR afhængigt af, hvilke medlemsstater der er valgt, og om de pågældende medlemsstater har implementeret Londonaftalen
- valideringsomkostningerne overstiger 12 000 EUR, hvis der søges beskyttelse i tretten udvalgte medlemsstater, og patentering i hele EU koster mellem 22 000 og 26 000 EUR i valideringsomkostninger.

Efter de forenklede oversættelsesordninger, der anvendes inden for rammerne af det forstærkede samarbejde, vil oversættelsesomkostningerne beløbe sig til ca. 680 EUR pr. patent³⁹, med forbehold af forholdsmæssige krav om yderligere oversættelser, som findes nødvendige i en overgangsperiode, og som kun er af vejledende art. Det svarer til de nuværende gennemsnitlige omkostninger til oversættelse af patentkravene til EPM's to arbejdsprog ud over proceduresproget (artikel 14, stk. 6, i EPK).

³⁹ 4 siders patentkrav x 85 EUR/side x 2 sprog = 680 EUR.

Valideringsomkostningerne for de deltagende medlemsstater område vil således ligge på samme niveau som de nuværende patenteringsomkostninger i de medlemsstater, der er tiltrådt Londonaftalen, og som ikke længere stiller krav om oversættelse (Tyskland, Frankrig, Det Forenede Kongerige og Luxembourg)⁴⁰.

Yderligere valideringsomkostninger vil kun forekomme, hvis patenthaveren ønsker, at patentbeskyttelsen også skal omfatte ikke-deltagende medlemsstater. Det forstærkede samarbejde vil spare brugerne i EU for mange omkostninger. Alle ansøgere vil, uanset hvor mange medlemsstater der deltager i samarbejdet, drage fordel af de lavere patenteringsomkostninger, som de forenklede oversættelseskrav resulterer i. Men jo flere medlemsstater der deltager, jo lavere bliver omkostningerne.

⁴⁰ Kontraherende stater, der har et af EPM's arbejdssprog som officielt sprog, og som er tiltrådt Londonaftalen, må slet ikke stille krav om oversættelse (aftalens artikel 1, stk. 1). Inden for EU gælder dette for Frankrig, Tyskland, Luxembourg og Det Forenede Kongerige.

Forslag til

RÅDETS AFGØRELSE

om bemyndigelse til et forstærket samarbejde om indførelse af en fælles patentbeskyttelse

RÅDET FOR DEN EUROPÆISKE UNION HAR —

under henvisning til traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde, særlig artikel 329, stk. 1,

under henvisning til anmodninger fra Danmark, Estland, Finland, Frankrig, Tyskland, Litauen, Luxembourg, Nederlandene, Portugal, Slovenien, Sverige og Det Forenede Kongerige,

under henvisning til forslag fra Europa-Kommissionen,

under henvisning til Europa-Parlamentet godkendelse⁴¹, og

ud fra følgende betragtninger:

- (1) Unionen skal i overensstemmelse med artikel 3, stk. 3, i traktaten om Den Europæiske Union (TEU) oprette et indre marked, arbejde for en bæredygtig udvikling i Europa baseret på en afbalanceret økonomisk vækst og fremme videnskabelige og teknologiske fremskridt. Indførelse af de retlige betingelser, der gør det muligt for virksomhederne at tilpasse deres produktion og distribution af varer på tværs af landegrænserne og giver dem flere valgmuligheder, bidrager til at nå dette mål. Til de retlige instrumenter, virksomhederne bør råde over med henblik herpå, hører et enhedspatent, der har ensartede virkninger på hele EU's område.
- (2) Der bør i henhold til artikel 118 i traktaten om Den Europæiske Unions funktionsmåde (TEUF) og inden for rammerne af det indre markeds oprettelse og funktion træffes foranstaltninger til at sikre en ensartet patentbeskyttelse i Unionen og indføres centraliserede tilladelses-, koordinations- og kontrolordninger på EU-niveau.
- (3) Den 5. juli 2000 vedtog Kommissionen et forslag til Rådet forordning om EF-patenter med det formål at indføre et enhedspatent, der kunne sikre en ensartet patentbeskyttelse inden for EU. Den 30. juni 2010 vedtog Kommissionen et forslag til Rådets forordning om oversættelsesordningerne for EU-patentet, som indeholdt bestemmelser om de oversættelsesordninger, der skulle gælde for EU-patentet.
- (4) På Rådets samling den 10. november 2010 blev det fastslået, at der ikke var enstemmig tilslutning til at gå videre med forslaget til Rådets forordning om oversættelsesordningerne for EU-patentet. Det blev den 10. december 2010 bekræftet, at der var uoverstigelige

⁴¹ EUT C ... af ..., s. ...

vanskeligheder, som gjorde det umuligt at opnå enstemmighed på daværende tidspunkt og i overskuelig fremtid. Da det er nødvendigt at nå til enighed om forslaget til Rådets forordning om oversættelsesordningerne for EU-patentet, for at der kan opnås endelig enighed om en fælles patentbeskyttelse inden for EU, er det fastslået, at målet om at indføre en fælles patentbeskyttelse inden for EU ikke kunne nås inden for en rimelig frist ved anvendelse af de relevante bestemmelser i traktaterne.

- (5) Tolv medlemsstater (Danmark, Estland, Finland, Frankrig, Tyskland, Litauen, Luxembourg, Nederlandene, Polen, Slovenien, Sverige og Det Forenede Kongerige) rettede herefter ved breve af 7., 8. og 13. december 2010 anmodninger til Kommissionen, hvori de anførte, at de ønskede at indføre et forstærket indbyrdes samarbejde om indførelse af en fælles patentbeskyttelse på grundlag af de eksisterende forslag, som disse medlemsstater havde tilsluttet sig under forhandlingerne, og opfordrede Kommissionen til at forelægge Rådet et forslag herom. Anmodningerne blev bekræftet på samlingen i Rådet for Konkurrenceevne den 10. december 2010. I alt 12 medlemsstater har anmodet om et forstærket samarbejde.
- (6) Det forstærkede samarbejde bør tilvejebringe de retlige rammer, der er nødvendige for at indføre en fælles patentbeskyttelse i de deltagende medlemsstater, og sikre, at virksomhederne i EU får mulighed for at forbedre deres konkurrenceevne ved at vælge at søge ensartet patentbeskyttelse i de deltagende medlemsstater, samt skabe videnskabelige og teknologiske fremskridt.
- (7) Det forstærkede samarbejde bør sigte mod at indføre et enhedspatent, der sikrer en ensartet beskyttelse i de deltagende medlemsstater, og som meddeles af Den Europæiske Patentmyndighed (EPM) for alle disse medlemsstater. De oversættelsesordninger, der kræves i forbindelse med enhedspatentet, bør være enkle og omkostningseffektive og svare til dem, der er fastsat i Kommissionens forslag af 30. juni 2010 til Rådets forordning om oversættelsesordningerne for EU-patentet⁴², og til de compromiselementer, som formandskabet foreslog i november 2010, og som vandt bred tilslutning i Rådet. Det bør i forbindelse med disse oversættelsesordninger fortsat være muligt at indsende patentansøgninger til EPM på et hvilket som helst EU-sprog, og omkostninger til oversættelse af ansøgninger, der indsendes på et andet sprog end et af de officielle EPM-sprog, bør kunne godtgøres. Patentet, der har enhedsvirkning, bør som anført i den europæiske patentkonvention kun meddeles på et af de officielle EPM-sprog. Der kræves ingen yderligere oversættelser, medmindre det bestemmes i en overgangsordning, som skal være forholdsmæssig, og som midlertidigt kan stille krav om yderligere oversættelser, der ikke har retsvirkning og kun er af vejledende art. Overgangsordningerne vil under alle omstændigheder ophøre, når der findes maskinoversættelser af høj kvalitet, hvilket afgøres ud fra en objektiv vurdering af kvaliteten. I tilfælde af en tvist bør patenthaveren pålægges at stille en oversættelse til rådighed.
- (8) Betingelserne i artikel 20 i TEU og i artikel 326 og 329 i TEUF er opfyldt.
- (9) Det område, hvor det forstærkede samarbejde skal finde sted, de foranstaltninger, der træffes for at indføre et enhedspatent, som yder beskyttelse i hele EU, og indførelsen af centraliserede tilladelses-, koordinations- og kontrolordninger på EU-niveau er nævnt i artikel 118 TEUF som et af de områder, der er omfattet af traktaterne.

⁴² KOM(2010) 350.

- (10) Det blev fastslået på Rådets samling den 10. november 2010 og bekræftet den 10. december 2010, at målet om at indføre en fælles patentbeskyttelse inden for EU ikke kan nås inden for en rimelig frist af Unionen som helhed, og betingelsen i artikel 20, stk. 2, i TEU om, at et forstærket samarbejde skal være den sidste udvej, er derfor opfyldt.
- (11) Det forstærkede samarbejde om indførelse af en fælles patentbeskyttelse har til formål at fremme videnskabelige og teknologiske fremskridt og det indre markeds funktion. En fælles patentbeskyttelse, der gælder for en gruppe af medlemsstater, vil forbedre patentbeskyttelsen, fordi den gør det muligt at opnå en ensartet patentbeskyttelse i alle de deltagende medlemsstater og at spare penge og besvær. Den fremmer således Unionens mål, beskytter dens interesser og styrker integrationsprocessen som foreskrevet i artikel 20, stk. 1, i TEU.
- (12) Fælles patentbeskyttelse er ikke opført på listen over de områder, hvor EU ifølge artikel 3, stk. 1, i TEUF har enekompetence. De europæiske beskyttelsesbeviser indføres med hjemmel i artikel 118 i TEUF, der er indeholdt i kapitel 3 om tilnærmelse af lovgivningerne i afsnit VII om de fælles regler om konkurrence, fiskale spørgsmål og indbyrdes tilnærmelse af lovgivningerne, og hvori der henvises specifikt til det indre markeds oprettelse og funktion, som er et af de områder, hvor EU i henhold til artikel 4 i TEUF har delt kompetence. Indførelsen af en fælles patentbeskyttelse og af de gældende oversættelsesordninger ligger derfor inden for rammerne af EU's ikke-eksklusive kompetencer.
- (13) Det forstærkede samarbejde om indførelse af en fælles patentbeskyttelse er i overensstemmelse med traktaterne og EU-retten og skader ikke det indre marked eller den økonomiske, sociale og territoriale samhørighed. Det indebærer ikke begrænsning af eller forskelsbehandling i samhandelen mellem medlemsstaterne og fordrejer ikke konkurrencevilkårene mellem dem.
- (14) Det forstærkede samarbejde om indførelse af en fælles patentbeskyttelse respekterer ikke-deltagende medlemsstaters beføjelser, rettigheder og forpligtelser. Muligheden for at opnå fælles patentbeskyttelse i de deltagende medlemsstater påvirker hverken de ikke-deltagende medlemsstaters adgang til patentbeskyttelse eller betingelserne herfor. Virksomheder fra ikke-deltagende medlemsstater bør desuden have mulighed for at opnå fælles patentbeskyttelse på de deltagende medlemsstaters område på samme betingelser som virksomheder fra deltagende medlemsstater. De ikke-deltagende medlemsstaters eksisterende regler om betingelser for opnåelse af patentbeskyttelse på deres område forbliver uændrede.
- (15) Det forstærkede samarbejde om indførelse af en fælles patentbeskyttelse er i overensstemmelse med EU's patentlovgivning, da det ikke påvirker gældende EU-ret.
- (16) Det forstærkede samarbejde om indførelse af en fælles patentbeskyttelse er når som helst åbent for alle medlemsstater, forudsat at de er villige til at efterkomme de retsakter, der allerede er vedtaget i henhold hertil, jf. artikel 328 i TEUF —

VEDTAGET DENNE AFGØRELSE:

Artikel 1

Danmark, Estland, Finland, Frankrig, Tyskland, Litauen, Luxembourg, Nederlandene, Polen, Slovenien, Sverige og Det Forenede Kongerige bemyndiges herved til at indlede et forstærket

indbyrdes samarbejde om indførelse af en fælles patentbeskyttelse ved anvendelse af de relevante bestemmelser i traktaterne.

Artikel 2

Denne afgørelse træder i kraft på dagen for vedtagelsen.

Udfærdiget i Bruxelles, den

*På Rådets vegne
Formand*